

Sprawozdanie z II Konferencji Badań Podstawowych w Okulistyce i III Konferencji Onkologii Okulistycznej

Bożena Romanowska-Dixon

Klinika Okulistyki i Onkologii Okulistycznej Katedry Okulistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medium w Krakowie
Kierownik: prof. dr hab. n. med. Bożena Romanowska-Dixon

W dniach 18 i 19 listopada 2011 r. w Krakowie odbyły się: II Konferencja Badań Podstawowych w Okulistyce oraz III Konferencja Onkologii Okulistycznej, zorganizowane przez Klinikę Okulistyki i Onkologii Okulistycznej Katedry Okulistyki UJ CM i Małopolską Fundację Ratowania Wzroku. Obrady odbywały się w Centrum Dydaktyczno-Kongresowym WL Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medium w Krakowie przy ul. św. Łazarza 16.

Uczestniczyło w nich ponad 130 okulistów, w części wystawowej prezentowało się 8 firm. W konferencji brał udział prof. Jerzy Szaflik, konsultant krajowy z dziedziny okulistyki.

Współorganizatorem **II Konferencji Badań Podstawowych w Okulistyce** (18.11.2011 r.) była Klinika Okulistyki Ogólnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, konferencja składała się z dwóch sesji.

I sesję prowadzili: prof. dr hab. Maciej Wojtkowski z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, prof. dr hab. Jerzy Z. Nowak z Katedry Farmakologii i Farmakologii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz dr hab. Robert Rejda z Kliniki Okulistyki Ogólnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Dr hab. Robert Rejda rozpoczął sesję prezentacją „Vascular Endothelial Growth Factor (VEGF) Trap-Eye”. Następnie dr Aneta Lewicka-Chomont swoje wystąpienie „Wyniki zastosowania terapii łączonej u pacjentów z mokrą postacią zwyrodnienia plamki związanego z wiekiem” podsumowała stwierdzeniem, że farmakologiczne skutki działania leków, terapii fotodynamicznej oraz fizjologiczne efekty terapii mogą przyczynić się do uzyskania trwałych korzyści płynących z zastosowanej terapii. Kolejnej prezentacji – „Obrazowanie wolnych przepływów krwi w naczyniach siatkówki za pomocą ultraszybkiej tomografii optycznej OCT” – dokonali dr Iwona Gorczyńska i współpracownicy z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Interesujący temat – „Zmiananie wolnych rodników jako potencjalna neuroprotekcjna strategia lecznicza w jaskrze i starczym zwyrodnieniu plamki” – podjął dr Maciej Fiedorowicz. Uzyskane wyniki wskazują, że wzmacnianie obrony przed wolnymi rodnikami może być dobrą strategią terapeutyczną w leczeniu jaskry i AMD. Dr Anna Matysik-Woźniak w wystąpieniu „Czy leki ziołowe i suplementy diety mogą być niebezpieczne dla oczu?” przedstawiła wybrane zagadnienia nt. przyjmowania niektórych leków ziołowych i suplementów diety, problemów związanych z ich klasyfikacją oraz wywoływanych przez nie działań niepożądanych. Dr Karol Karnowski prezentując temat „Obrazowanie dynamiki odkształceń struktur przedniego odcinka oka za pomocą tomografu OCT z użyciem lasera strojonego”, stwierdził, że w odróżnieniu od dotychczas stosowanych metod bezkontaktowej tonometrii ww. technika pozwala na uzyskanie bezpośredniego dostępu do danych, które określają grubość rogówki oraz jej promień krzywizny. Dr Daniel Rumiński na

podstawie badań „Porównanie dekorelacji intensywności z metodą dopplerowską STdOCT w celu detekcji naczyń siatkówki oka ludzkiego” wnioskuje, że obrazy uzyskane za pomocą STdOCT i metody dekorelacji intensywności wzajemnie się uzupełniają. Prof. Jerzy Z. Nowak wygłosił referat „Pseudodruzy: charakterystyka i znaczenie kliniczne”. Dr Izabella Karska-Basta przedstawiła temat „Trombofilia w zakrzepie żył siatkówki”. Sesję zamykał dr Maciej Szkulmowski wystąpieniem „Obrazowanie oka ludzkiego *in-vivo* za pomocą tomografii optycznej OCT ze zredukowanym szumem plamkowym”.

II sesję prowadzili: prof. Michael H. Foerster z Kliniki Benjamin Franklina w Berlinie, prof. dr hab. Krystyna Urbańska z Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz prof. Howard Halpern z Center for EPR Imaging in Vivo Physiology, Department of Radiation and Cellular Radiobiology, University of Chicago, USA.

Sesję rozpoczął prof. Michael H. Foerster wykładem „The value of Proton beam radiation in choroidal hemangioma” – dokonał w nim przeglądu metod stosowanych w leczeniu naczynek naczyń, omówił m.in. radioterapię protonową, terapię fotodynamiczną, brachyterapię oraz ostatnio proponowaną metodę polegającą na zastosowaniu Propranololu. Prof. Krystyna Urbańska zaprezentowała interesujące wyniki badań eksperymentalnych „Promieniowanie protonowe hamuje potencjał przerzutowy czerniaka eksperymentalnego u zwierząt”. Prof. Howard Halpern z USA w referacie „Tumor oxygen imaging” przedstawił wyniki badań nt. oksygenacji nowotworów. Dr Joanna Stafiej wygłosiła referat „Wybrane markery śródbłonkowe w osoczu chorych z zespołem pseudoefoliacji”. Dr Hanna Lesiewska-Junk w prezentacji „Niektóre enzymy antyoksydacyjne w erytrocytach chorych z zespołem pseudoefoliacji” dowiodła, że aktywność enzymów antyoksydacyjnych (dysmutazy ponadtlenkowej, katalazy i peroksydazy glutationowej) oznaczana w erytrocytach była wyższa u chorych z PEX. Prof. Paweł Grieb przedstawił prezentację „Mysz DBA/2J – zwierzęcy model jaskry użyteczny dla badań przedklinicznych”. Dr Karolina Kaźmierczak zaprezentowała pracę „Ocena stężenia wybranych mikroelementów w surowicy krwi chorych po przebytych zapaleniu nerwu wzrokowego”. Wyniki sugerują, że zaburzenia homeostazy kadmu, miedzi oraz żelaza mogą być związane z procesem zapalnym nerwu wzrokowego. Dr Katarzyna Nowomiejska w prezentacji „Zastosowanie półautomatycznej perymetrii kinetycznej w uszkodzeniach drogi wzrokowej” podsumowała, że PPK wydaje się obiecującą nową metodą wykrywania ubytków w polu widzenia i ich ilościowej oceny. Dr Piotr Stopa prezentował pracę „Zmiany stężeń pierwiastków śladowych w cieczy wodnistej oczu pacjentów ze schorzeniami neurodegeneracyjnymi siatkówki”. Stwierdzono, że różnice stężeń pierwiastków śladowych w cieczy wodnistej pochodzącej od pacjentów chorujących na AMD, JPOK

oraz zespół pseudoeksfoliacji, w porównaniu z grupą kontrolną, potwierdzają hipotezę, że są one zaangażowane w patogenezę chorób neurodegeneracyjnych siatkówki. W ostatniej prezentacji dr Anna Klonowska przedstawiła temat „Identyfikacja i charakterystyka melaniny w czerniaku naczyńówki metodą spektroskopii EPR”. Przeprowadzone badania wykazały zawartość eumelaniny i feomelaniny w czerniakach pacjentów, w których wyluszczone gałkę oczną z guzem. Sesję zakończono dyskusją.

W tym dniu po zakończonych obradach o godz. 18.30 uczestniczyliśmy w spektaklu operowym „Carmen” oraz w uroczystym otwarciu konferencji połączonym z bankietem w „Operze Krakowskiej” przy ul. Lubicz w Krakowie. Według opinii wielu uczestników było to niezwykle interesujące – także artystycznie – otwarcie konferencji.

III Konferencja Onkologii Okulistycznej (19.11.2011 r.) składa się z trzech sesji.

I sesję, nt. postępowania w leczeniu nowotworów wewnątrzgałkowych, prowadzili: prof. dr hab. Paweł Olko z Instytutu Fizyki Jądrowej PAN w Krakowie oraz dr Andreas Weber z Charité-Universitätsmedizin w Berlinie.

W wyniku współpracy organizatora konferencji z Instytutem Fizyki Jądrowej Polskiej Akademii Nauk w Krakowie w dniu 31.01.2011 r. została uruchomiona pierwsza w Polsce Pracownia Radioterapii Protonowej Oddziału Klinicznego Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Dr Jerzy Grębosz z Instytutu Fizyki Jądrowej przedstawił film dokumentalny o radioterapii protonowej w IFJ PAN w Krakowie – prezentacja żywo zainteresowała słuchaczy, zakończyła ją dyskusja. Dr Janusz Swakoń przedstawił referat „Stanowisko radioterapii protonowej nowotworów oka w IFJ PAN w Krakowie”. Przedstawiono aktualną sytuację ośrodka radioterapii protonowej oraz perspektywy dalszego jego rozwoju służącego zarówno leczeniu nowotworów narządu wzroku, jak i – po rozbudowie i wyposażeniu w nowy cyklotron i stanowisko „GANTRY” – guzów o innej lokalizacji. Dr Andreas Weber z Berlińskiego Ośrodka Radioterapii Protonowej przedstawił referat „Treatment planning intercomparison of a para-foveal choroidal melanoma: 68 MeV protons vs. Ru-106 plaque” – w podsumowaniu stwierdził, że obydwie metody umożliwiają skuteczne napromienianie guza nowotworowego. Radioterapia protonowa pozwala na uzyskanie homogennych dawek promieniowania i powoduje mniejsze uszkodzenia siatkówki, jest to istotne zwłaszcza w przypadku centralnej siatkówki. Prof. Bożena Romanowska-Dixon przedstawiła temat „Radioterapia protonowa nowotworów wewnątrzgałkowych w Krakowie”, omówiła wyniki napromieniania wiązką protonów 9 chorych leczonych od stycznia do kwietnia 2011 r. We wszystkich przypadkach uzyskano reakcję guza na leczenie, pogorszenie funkcji zaobserwowano tylko u 2 chorych. Kolejna prezentacja dr. Andresa Webera nosiła tytuł „Proton therapy of children under general anaesthesia at a fixed horizontal beam line”. Tę metodę leczenia zastosowano dotychczas u 4 dzieci w wieku 7 miesięcy, 10 miesięcy, 5 lat i 6 lat. U wszystkich dzieci zastosowano napromienianie w 6 frakcjach – było bardzo dobrze tolerowane przez pacjentów. Pozwala to na stwierdzenie, że możliwe jest leczenie niemowląt i dzieci w znieczuleniu ogólnym i pozycji horyzontalnej z zastosowaniem wiązki protonów. Na zakończenie sesji dr Agnieszka Kubicka-Trzaska zaprezentowała temat „Endoresekcja czerniaków naczyńówki po radioterapii protonowej”, przedstawiła wyniki zabiegów endoresekcji guzów wykonanych w krakowskiej klinice po napromienieniu czerniaków naczyńówki wiązka protonów.

W **II sesji** omawiano dylematy dotyczące diagnostyki i terapii nowotworów gałki ocznej i oczodołu. Sesję prowadzili: prof. dr hab. Dariusz Kęćik – kierownik Katedry i Kliniki Okulistyki Akademii Medycznej w Warszawie, prof. dr hab. Jarosław Kocięcki – kierownik Katedry i Kliniki Okulistyki Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, prof. dr hab. Bronisława Koraszewska-Matuszewska – emerytowana kierownik Kliniki Okulistyki Dziecięcej w Katowicach.

Sesję rozpoczęła dr hab. Beata Sas-Korczyńska wykładem „Teleradioterapia w leczeniu nowotworów zlokalizowanych w gałce ocznej i oczodole”. Następnie dr Krzysztof Oleś przedstawił temat „Guzy oczodołu w materiale Kliniki Otolaryngologii CM UJ w Krakowie”, dr Iwona Rospond-Kubiak – „Guz oczodołu czy rzadka anomalia rozwojowa? – opis przypadku”, dr Anna Bogdali – „Wznowa czerniaku naczyńówki leczonego brachyterapią Ru-106”. W swojej prezentacji „Analiza oddziaływania wybranych czynników na rozpoznawanie mnogich nowotworów pierwotnych u pacjentów z czerniakiem błony naczyniowej gałki ocznej” dr Marzena Mierzwa-Dobranowska przedstawiła wpływ różnych czynników środowiskowych na rozpoznanie czerniaków. Dr Anna Dudzik przedstawiła temat „Siatkówczak rodzinny w materiale Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej w Krakowie”. Podsumowując, podkreśliła, że u dzieci z rodzin obciążonych siatkówczakiem już od 1. miesiąca życia konieczne jest przeprowadzanie profilaktycznych badań okulistycznych. Tematem prezentacji dr Barbary Jakubowskiej było „Zastosowanie badania UBM do diagnostyki nowotworów ciała rzęskowego i obwodowej naczyńówki oraz monitorowania stanu guzów po brachyterapii w materiale własnym”. Dr Rafał Pawlikowski przedstawił „Zasady kontroli pacjentów po leczeniu nowotworów wewnątrzgałkowych”.

III sesję poświęcono nowotworom przedniego odcinka gałki ocznej, prowadzili ją: dr hab. Beata Sas-Korczyńska z Centrum Onkologii, Oddział w Krakowie, prof. dr hab. Dariusz Adamek z Zakładu Patomorfologii Klinicznej i Doświadczalnej Katedry Patomorfologii UJ CM oraz prof. dr hab. Bożena Romanowska-Dixon z Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej Katedry Okulistyki UJ CM w Krakowie.

Sesję rozpoczął dr Arkadiusz Pogrzebielski, prezentując dwa tematy: „Metody postępowania w przypadkach melanocytarnych zmian spojówki” i „Czerniak złośliwy spojówki”. Prof. Bożena Romanowska-Dixon zaprezentowała „Chirurgiczne metody rekonstrukcji powiek po wycięciu guzów – doświadczenia własne” – przedstawiła metody rekonstrukcji powstałych ubytków skóry i tarczki z zastosowaniem różnych technik w zależności od ich wielkości i umiejscowienia. Dr Arkadiusz Pogrzebielski przedstawił przypadek „Pilomatryoma – nabłoniak wapniejący Malherbe’a” i omówił diagnostykę różnicową. Dr Izabella Karska-Basta omówiła temat „Czerniak naczyńówki u 10-letniego dziecka – opis przypadku”. Sesję zakończyła prezentacja dr Barbary Terelak-Borys „Neowaskularyzacja podsiatkówkowa wtórna do punkcikowatej wewnętrznej choroidopatii – opis przypadku”.

Pani prof. dr hab. Bronisława Koraszewska-Matuszewska zamknęła obrady, podziękowała organizatorom za przygotowanie konferencji oraz prelegentom za wysoki poziom merytoryczny wystąpień.

Konferencje umożliwiły wymianę poglądów i doświadczeń z zakresu badań podstawowych lekarzy z różnych ośrodków oraz pozwoliły na pogłębienie wiedzy z zakresu onkologii okulistycznej.

Były także okazją do miłych spotkań towarzyskich w gronie znających.